

Sesja Międzywydziałowego Zespołu Komparatystyki
Narracje tubylczości w literaturze świata

Wydział „Artes Liberales” UW

25.10.2017

Pojęcie *indigeneity*, pozbawione oczywistego tłumaczenia na język polski (przyjmujemy tu niedoskonałe i otwarte na krytykę wyrażenie „tubylczość”), jest coraz częściej przedmiotem badań literatury porównawczej. Rychło po jej rzekomej śmierci, ogłoszonej przez Gayatri Chakravorty Spivak w słynnym esej *The Death of a Discipline* (2003), komparatystyka odrodziła się jako studium nad literaturą świata, wyrzekając się – przynajmniej w deklaracjach, jeśli nie w codziennej praktyce – krytykowanego tak ostro europocentryzmu. Wyłoniło się wszak jednocześnie pytanie o to, czym w istocie jest literatura świata. Sumą literackich dokonań ludzkości? Nowym, globalnym kanonem? A może tylko nowym symulakrum, podającym pod planetarną etykietką to, co w istocie nadal mieści się w europocentrycznych ramach gatunkowych i stylistycznych, powielając hegemoniczne obrazy globalnej rzeczywistości? Jednocześnie pojawia się wołanie o dekolonialność, o poszanowanie dla odmiennych rodzajów wiedzy, nie mieszczących się w „zachodnim kodzie” (Walter D. Mignolo) głoszącym podwójną hegemonię humanistyki jako metody generowania i moderowania dopuszczalnych dyskursów oraz nauk matematyczno-przyrodniczych jako środka nieustannie wzrastającej kontroli nad rzeczywistością materialną.

Kim jednakże są „tubylcy”? Czy istotnie generują narracje oboczne w stosunku do hegemonicznych paradygmatów? Czy ich lokalne bytowanie i epistemologiczna niezawisłość mogą stanowić przeciwwagę, a jeśli tak, to przeciwwagę wobec czego? Kulturowej i epistemologicznej globalizacji rozumianej jako uniformizacja? Symulakrum sprzedawanego pod mianem „literatury świata”? Czy wobec „uświatowienia tubylczości” (*worlding of the indigeneity*) my sami jesteśmy tubylcami, a nasze własne narracje sprowadzają się do zlokalizowanych narracji tubylczości?

Proponujemy podjęcie próby zebrania i zestawienia, w ramach naszej dorocznej sesji Międzywydziałowego Zespołu Komparatystyki, wybranych tekstów, w których dochodzą do głosu zlokalizowane, niehegemoniczne epistemologie, zmarginalizowane rodzaje wiedzy, światobrazy odbiegające od dominujących parametrów. Naszą hipotezą roboczą jest, że niezależnie od tego, w jakim regionie globu się wyłoniły, teksty te mogą mieć ze sobą coś wspólnego, jakiś wspólny mianownik, sięgający być może głębiej niż podobne okoliczności zepchnięcia na margines przez triumfującą nowoczesność. Być może łączy je opór w stosunku do tejże nowoczesności, niosącej groźbę „epistemicydu”, wyniszczenia systemów wiedzy w terminologii, jaką zaproponował Boaventura de Sousa Santos. Być może wspólne przecucie kruchości, słabości i rozchwiania, zależności od globalnych przepływów. A może jednak ich wspólnym mianownikiem jest witalność i kreatywna energia płynąca z pozornie zapomnianych i stłamszonych światów lokalnych, zakorzenionych, tubylczych w ich odrębnych i swoistych związkach z ziemią, naturą nie przeciwstawioną kulturze, niehegemonicznym *sacrum*?

Zgłoszenia prosimy przysyłać do 15 września 2017 r. na adresy sekretarzy Zespołu: k.wierzbicka-trwoga@uw.edu.pl oraz michal.a.fijalkowski@gmail.com.

Udział w obradach jest bezpłatny. Planujemy publikację tomu prac Zespołu analogicznie jak w latach ubiegłych.

Organizatorzy:
dr hab., prof. UW Ewa Łukaszyk
dr Krystyna Wierzbicka-Trwoga
dr Michał Fijałkowski
mgr Ewa Niedziałek